

Podstawowe dane osobowe recenzenta
Prof. zw. Dariusz Dyczewski
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: dyrygentura

Szczecin 14.03.2016

RECENZJA

Recenzja pracy doktorskiej mgr Wendan Liu sporządzona w związku z przewodem o nadanie stopnia doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej – Dyrygentura, wszczętym dnia 04.05.2015 roku przez Radę Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej, Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu Akademii Muzycznej w Gdańsku.

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Dyrygentury Chóralnej, Muzyki Kościelnej, Edukacji Artystycznej, Rytmiki i Jazzu, pismo z dnia 04.05.2015.

Doktorantka złożyła do recenzji pracę składającą się z dwóch części:

- dzieło artystyczne zarejestrowane elektronicznie na płycie DVD – z dnia 31.10.2015 roku w Sali Koncertowej AM w Gdańsku.

- rozprawa teoretyczna będąca opisem dzieła artystycznego

Promotorem pracy doktorskiej jest ad. dr hab. Beata Wróblewska, promotorem pomocniczym ad. dr Karolina Piątkowska – Nowicka.

Przedstawiona dokumentacja została właściwie opracowana w zakresie formalnego układu materiału, stanowiącego podstawę do opiniotwórczej recenzji.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgr Wendan Liu to dzieło artystyczne – koncert, zarejestrowany na płycie DVD oraz rozprawa teoretyczna będąca opisem dzieła artystycznego, zatytułowana „ **Melodie w stylu charakterystycznym dla regionu Xinjiang, jako inspiracja do powstania nowych kompozycji wokalnie – instrumentalnych i instrumentalnych. Analiza formalna i problemy wykonawcze.**”

Prezentacja artystyczna została przedstawiona podczas publicznego koncertu, który odbył się 31.10.2015 roku o godzinie 18.00 w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Wykonawcami byli:

Mikołaj Zgódka – Tenor

Katarzyna Babirecka – Sopran

Natalia Egielman – Flet

Chór złożony z zespołu Art’N Voices i studentów Akademii Muzycznej w Gdańsku

Orkiestra kameralna z zespołem „Neoquartet”

Dołączona płyta DVD zawiera następujące utwory:

1. Beata Wróblewska – „Alamuhan” (5’16)

Pieśń ta została spisana przez Luobin Wanga w 1940 roku a następnie w 1948 opracowana na chór. Jest to dobrze znana pieśń w prefekturze Turpan. Pieśń składa się z dwóch strof. Pierwsze wersety mają formę pytań i odpowiedzi, kolejne opisują wygląd zewnętrzny dziewczyny o imieniu Alamuhan. Pieśń jest żartobliwa i dowcipna – kompozycja wokalnie – instrumentalna. Na uwagę zasługuje perfekcyjnie przekazany tekst utworu, który zaprezentował tenor solo. Ciepłe i miękkie brzmienie partii solowych sopranu i tenora wpłynęły na spójną barwę brzmienia w partiach chóralnych. Całość poprowadzona wprawną ręką dyrygentki ukazała nowe oblicze tej ludowej pieśni.

2. Beata Wróblewska - „Taniec Młodości” (5’32)

Ujugarska melodia ludowa opracowana w 1939 roku przez Luobin Wanga. Tekst tego utworu to przesłanie intensywne praca w młodości zapewni szczęśliwą starość. Młodość w tym utworze jest porównana do ptaka który już nigdy nie wróci. Pani Beata Wróblewska przedstawia nam nową kompozycję wokально-instrumentalną na którą składają się trzy części zakończone *kodą*. Część „B” w dużej mierze opiera się na motywach pochodzących z oryginalnej pieśni – co ukazuje bardzo liryczny charakter. Część „C” to fragment, w którym użyto różnych środków technik kompozytorskich (polirytmia, aleatoryzm), w tej części chór realizuje własną melodię, będącą przeciwwagą dla motywów z melodii oryginalnej.

Dobrze prowadzona linia melodyczna w dialogu pomiędzy poszczególnymi instrumentami, doprowadziła wykonawców do punktu kulminacyjnego w części „A”, następnie łagodnym ruchem dyrygent wprowadza słuchaczy w część „B”, bardzo nastrojową i liryczną. Dobrze prowadzona partia chóru w fakturze homofonicznej podkreśla linię melodyczną sopranu a ujednoliconą barwą samogłosek w chórze jest dopełnieniem całości.

3. Beata Wróblewska – „W Świetle Księżycy” (6’18)

Pieśń bardzo popularna w Xinjiang, ujęta w zbiorze „500 lat pieśni zebranych przez Luobinga Wanga”.

„W Świetle Księżycy” – to wiersz o charakterze lirycznym, składający się z trzech strof – tekst jest potraktowany sylabicznie i melizmatycznie, natomiast melodia pieśni należy do pieśni tatarskich.

W aranżacji pani Beaty Wróblewskiej jest to utwór wokально-instrumentalny w składzie : kwintet smyczkowy, flet, obój, fagot, fortepian i chór żeński.

Utwór – to wieloczęściowa forma wariacyjna. Duża motoryka i przestrzeń dźwięku w części „A”, w części „B” czysto brzmiący chór żeński, wyrównane i pełne spokoju drobne przebiegi w głosie sopranowym – głównie na wokalizie. Część „C” to początek pionów akordowych w grupie instrumentów dętych drewnianych i smyczkowych – pewne, czyste brzmienie tych instrumentów i zdecydowany ruch dyrygenta – jego pewność i precyzja. Całość kończy *koda*, która jest zamierającym dialogiem pomiędzy pojedynczymi instrumentami.

4. Beata Wróblewska – „Wschodzący Półksiężyc” (5’43)

To Ujgurska melodia ludowa z okolic prefektury Kashi. Pani Beata Wróblewska zaaranżowała pieśń na flet, obój, fagot, instrumenty perkusyjne, fortepian i kwintet smyczkowy. Kompozycja dzieli się na odcinki powiązane ze sobą krótkimi charakterystycznymi motywami, jest to wieloodcinkowa forma wariacyjna. W utworze wykorzystano tylko kilka motywów z oryginalnej pieśni o tym samym tytule. Wyczuwalna jest praca dyrygenta – dba o równy puls, panuje nad dynamiką a także czuwa nad krótkimi motywami, które naszpikowane są dużą ilością pauz.

5. Piotr Jędrzejczyk – „Piece” (część, kawałek) (5’19)

Utwór powstał w oparciu o materiał muzyczny pani Wendan Liu. Kompozycja jest wariacyjną formą wielofrazową na skład wykonawczy: kwintet smyczkowy i flet. Właściwe proporcje dźwiękowe w poszczególnych warstwach, dobra i skuteczna dynamika, czysto brzmiąca gra fletu i pewny ruch dyrygenta to atuty tego wykonania.

6. Kamil Cieślik – „Postcard from a Trip” (Pocztówka z wycieczki) (5’44)

Kompozycja na kwintet smyczkowy i flet, powstała w oparciu o materiał muzyczny pani Wendan Liu i jest formą *ronda*. Początek utworu to temat wykonywany przez flet zaś pozostałe instrumenty wypełniają akompaniament w tanecznym nastroju techniką *pizzicato*. Dyrygentka lekkim ruchem czuwa nad precyzją wykonawców, sugerując im taneczny charakter utworu. Łagodne, lekkie części skrajne i kulminacja w części środkowej wydobyte przez dobrze rozłożone proporcje brzmieniowe i opanowanie warstwy muzycznej przez instrumentalistów to zdecydowanie pełen sukces dyrygenta.

7. Artur Krause – „Zdjęcie z Wyprawy” (4’59)

Kompozycja instrumentalna o budowie 3- częściowej na kwintet smyczkowy, powstała w oparciu o materiał muzyczny Wendan Liu. Początek utworu to pewna gra altówek w narastającej dynamice przy akompaniamencie wiolonczeli i kontrabas. Duże różnice dynamiczne i koloryt poszczególnych fragmentów to główne elementy nad którymi musiała zapanować dyrygentka.

8. Dawid Kamiński – „Passacaglia” (4’32)

Utwór na kwintet smyczkowy, gdzie kompozytor wykorzystał materiał muzyczny pani Wendan Liu. Ciekawa budowa nakładających się współbrzmień w kierunku wznoszącym się lub opadającym oraz wyrazisty temat umieszczony w najwyższych rejestrach instrumentów o dużej przenikliwości brzmienia składa się na bardzo dobre i ciekawe wykonanie tego utworu.

Dyrygentka bardzo czytelnie poprowadziła wszystkie tematy i sugestywnie zbudowała napięcie całego dzieła.

Przygotowane, poprowadzone i zarejestrowane przez doktorantkę, dzieło artystyczne na płycie DVD, oceniam bardzo pozytywnie.

Dużo wysiłku i starań wymagały przygotowania do w/w koncertu. Różny aparat wykonawczy – soliści wokaliści, instrumentalni, chór, zespół instrumentalny to plejada wykonawców, którzy pod czujnym okiem dyrygentki wykonali wspaniałą pracę, podczas której zmagali się z wieloma problemami – artykulacją, rytmem, dynamiką i barwą.

Recenzowany koncert w ramach przewodu doktorskiego, zarejestrowany na płycie DVD - przyjmuję i uznaję za duży sukces doktorantki.

ROZPRAWA TEORETYCZNA – OPIS DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Część teoretyczna pracy doktorskiej zatytułowanej **”Melodie w stylu charakterystycznym dla regionu Xinjiang, jako inspiracja do powstania nowych kompozycji wokalnno – instrumentalnych i instrumentalnych. Analiza formalna i problemy wykonawcze.”** – będąca opisem dzieła artystycznego, składa się z trzech rozdziałów:

- I – Charakterystyka muzyki chóralnej regionu Xinjiang.
- II – Analiza oryginalnych chińskich pieśni ludowych oraz wczesnych melodii.
- III – Analiza kompozycji wokalnno- instrumentalnych i instrumentalnych oraz problemy wykonawcze.

Całość uzupełnia wstęp, podsumowanie, podziękowania, bibliografia i aneksy.

W pierwszym rozdziale autorka przedstawia charakterystykę muzyki chóralnej regionu Xinjiang, opisując jej rozwój bazujący na chińskich melodiach etnicznych oraz klasyfikując utwory chóralne w stylach: Ujgurskim, Kazachskim, Tatarskim i Tadżyckim.

W rozdziale drugim dokonana została analiza czterech wybranych melodii ludowych z regionu Xinjiang oraz czterech jednogłosowych melodii skomponowanych przez autorkę, w stylu dla niego charakterystycznym. Zakres analizy obejmuje omówienie pieśni ludowych, analizę warstwy tekstowej, muzycznej oraz opisu trudności wykonawczych.

W trzecim rozdziale, doktorantka przeprowadza analizę ośmiu nowych kompozycji. Analiza ta zawiera treści związane z melodyką, harmonią i problemami wykonawczymi.

Autorami nowych utworów muzycznych są: Beata Wróblewska, Kamil Cieślik, Artur Krause i Dawid Kamiński.

Bibliografia pracy zawiera zarówno pozycje chińskie jak i polskie. Kompozycje i prezentacja ich na koncercie w Akademii Muzycznej w Gdańsku a także zarejestrowanie ich na nośniku DVD powstały w ramach projektu studiów doktoranckich.

Założeniem projektu było powstanie nowych kompozycji z gatunku muzyki filmowej i teatralnej, w opracowaniach wokalnie- instrumentalnych lub instrumentalnych, dowolnie inspirowanych tradycyjnymi chińskimi pieśniami. Utwory te są obrazem wschodniej rzeczywistości widzianej oczami zachodniego artysty – kompozytora.

W badaniach autorka posłużyła się trzema metodami: analizy materiałów, opisu historycznego oraz ankietą/wywiadem.

Materiałami badawczymi są partytury analizowanych utworów oraz wywiady przeprowadzone z polskimi kompozytorami, dotyczące rodzaju inspiracji i sposobu podejścia do oryginału.

Struktura pracy jest zwarta i logiczna. Doktorantka wykazała się ogólną wiedzą teoretyczną w dziedzinie sztuki muzycznej a także umiejętnością prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Przedstawiona rozprawa świadczy o opanowaniu podjętego tematu a jej wiedza teoretyczna i praktyczna równa się z naukową dojrzałością.

KONKLUZJA

Przedstawiona praca doktorska w postaci zarejestrowanej płyty DVD i opisu dzieła artystycznego mgr Wendan Liu, pozwala mi jednoznacznie stwierdzić iż nosi ona cechy oryginalności i nowatorstwa a doktorantka wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – Dyrygentura.

Zgodnie z artykułem 13 Ust. Pkt 1 z dnia 18.03.2011 roku wnoszę o przyznanie mgr Wendan Liu stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki muzyczne w dyscyplinie artystycznej – Dyrygentura.

Praca w części pisemnej i artystycznej stanowi cenne źródło informacji o oryginalnych pieśniach z regionu Xinjang. Jej bogata zawartość w postaci nut , partytur , nagrania może świadczyć o zdobytej wiedzy przez mgr Wendan Liu i ciekawych rozwiązań w przypadku powstałych nowych kompozycji. W aspekcie recenzji wydawniczej wnioskuję o wydanie drukiem rozprawy doktorskiej wraz z dziełem artystycznym. Pozwoli to na szerokie wykorzystanie materiału do zajęć dydaktycznych kształcenia młodych adeptów sztuki dyrygenckiej.

Dawid Dyrczewski